
ARIPIPRAZOL CAPSULE

1 Werking en toepassingen

Wat doet dit medicijn en waarbij wordt het gebruikt?

Aripiprazol behoort tot **atypische antipsychotica**. Het vermindert in de hersenen het effect van natuurlijk voorkomende stoffen, voornamelijk dopamine. Hierdoor verminderen onder andere psychosen.

Artsen schrijven het voor bij **psychose, schizofrenie, manie, onrust** en **tics**.

1.1 Manie

Verschijselen

Een manie is een periode van overdreven opgewektheid, met veel onrealistische plannen en acties. Mensen steken zich in deze periode vaak in de schulden en ondernemen activiteiten waar ze later spijt van hebben. Soms heeft men ook last van wanen en hallucinaties.

Meestal treedt een manie op bij iemand die lijdt aan manische depressiviteit. Bij deze ziekte wisselen ernstig depressieve periodes zich af met manische periodes.

Soms komen ze min of meer gelijktijdig voor en heeft men tijdens de manische periode ook depressieve gevoelens.

Behandeling

Bij een manie schrijven artsen lithium of valproïnezuur voor, of een antipsychoticum, zoals aripiprazol. Soms worden beide gecombineerd.

Als dit medicijn goed bij u werkt, kan de arts het ook voorschrijven om een nieuwe manie te voorkomen of af te vlakken.

Werking

De rustgevende werking van aripiprazol treedt binnen een paar uur in. Als er een snelle werkzaamheid nodig is, wordt een injectie gegeven, die werkt binnen een uur. De werkingsduur van 1 dosis is ongeveer 24 uur.

1.2 Onrust

Door psychiatrische aandoeningen, zoals autisme, en hersenbeschadigingen kunnen kinderen of volwassenen soms zeer onrustig, agressief of angstig zijn.

Behandeling

Als dit niet op een andere manier goed onder controle is te krijgen, schrijven artsen rustgevende medicijnen voor. Meestal is dat een antipsychoticum, zoals risperidon, olanzapine of aripiprazol.

Werking

Aripiprazol vermindert onrust, angst en agressiviteit binnen een paar uur. De werkingsduur van 1 dosis is langer dan 24 uur.

1.3 Psychose

Verschijselen

Bij een psychose ervaart men zichzelf en de wereld om zich heen anders dan de werkelijkheid. Men spreekt dan van wanen en hallucinaties. Psychotische mensen wantrouwen hun omgeving vaak en zijn verward. Een psychose kan voor zowel de patiënt als de omgeving zeer beangstigend zijn.

Oorzaken

Psychosen kunnen in verschillende situaties optreden, bijvoorbeeld bij schizofrenie, depressiviteit, tijdens een manie bij manische depressiviteit, bij dementie, alcoholontwenning, extreme angst of bij vergiftigingen zoals van alcohol, drugs en sommige medicijnen. Het wordt in de laatste gevallen ook vaak een delirium genoemd. Een delirium duurt veel minder lang dan een psychose.

Werking

Aripiprazol vermindert de verschijnselen van een van een psychose of delirium. Een capsule werkt binnen enkele uren. Een injectie binnen 1 uur. Eén dosis heeft ongeveer 24 uur effect.

1.4 Schizofrenie

Verschijnselen

Schizofrenie is een psychische aandoening met stoornissen in het denken, het waarnemen en het gevoelsleven. De belangrijkste verschijnselen bij schizofrenie zijn de psychoses en verwardheid. Bij een psychose ervaart men zichzelf en de wereld om zich heen anders dan de werkelijkheid. Men spreekt dan van wanen en hallucinaties.

Mensen met schizofrenie voelen zich vaak ook depressief, angstig, schuldig of gespannen, waardoor zij zichzelf kunnen verwaarlozen, moeilijk sociale contacten leggen en zich afsluiten van de buitenwereld. Men noemt dit de 'negatieve verschijnselen' van schizofrenie.

Werking

Aripiprazol vermindert het effect van natuurlijk voorkomende stoffen in de hersenen, zoals dopamine. Hierdoor onderdrukt het de verschijnselen van een psychose. Maar het werkt nauwelijks tegen de 'negatieve verschijnselen'.

Aripiprazol vermindert de verschijnselen van een van een psychose. Een capsule werkt binnen enkele uren.

1.5 Tics

Verschijnselen

Bij het **syndroom van Gilles de la Tourette** heeft men last van zich telkens herhalende bewegingen of spiertrekkingen van het gezicht, schouders of armen en van het maken van geluiden, zoals snuiven, grommen of dwangmatig vloeken.

Werking

Aripiprazol helpt soms deze verschijnselen te verminderen. Het heeft ook effect op angstgevoelens en de dwanghandelingen van het syndroom van Gilles de la Tourette.

De werkingsduur van 1 dosis is langer dan 24 uur.

2 Bijwerkingen

Op welke bijwerkingen moet ik letten?

Behalve het gewenste effect kan dit medicijn bijwerkingen geven. De belangrijkste bijwerkingen zijn de volgende.

Soms

- **Afvlakking van het gevoelsleven**, verlies van initiatief en activiteit, gevoel opgesloten te zitten en een gevoel van leegte.
- **Bewegingsstoornissen**, zoals rusteloosheid (akathisie), plotselinge spiertrekkingen in hoofd, mond of gezicht (dystonie) en spierstijfheid (parkinsonisme).
Akathisie kan zich ook uiten in niet stil kunnen zitten, wiebelen met voet of hand, onrustgevoelens. En parkinsonisme in trillen, moeite met bewegen, lopen of spreken.
Door deze bijwerkingen kunt u ook spier- of gewrichtspijn krijgen.
Sommige bewegingsstoornissen beginnen binnen enkele dagen na de eerste dosis of na een dosisverhoging. Het kan ook na langdurig gebruik ontstaan, of pas na stoppen. Soms verdwijnt het binnen een paar dagen.
- Raadpleeg uw arts als u lijdt aan de **ziekte van Parkinson**. De verschijnselen kunnen door dit medicijn verergeren. Misschien kan de arts een ander medicijn voorschrijven.
Overleg met uw arts als u bewegingsstoornissen merkt. Soms kan uw arts de dosering verlagen of u een ander medicijn voorschrijven waar u minder last van krijgt. Ook zijn medicijnen mogelijk die de bewegingsstoornissen tegengaan.
- Zelden ontstaan '**late bewegingsstoornissen**' (tardieve dyskinesie) U merkt ze in eerste instantie aan zuig-, kauw- en smakbewegingen, bewegingen van de tong en grimassen en tics van het gezicht. Of aan buig- en strekbewegingen van vingers en tenen, dansachtige bewegingen van armen en benen en zwaai- of draaibewegingen van schouders en bekken.
Als deze bijwerkingen ontstaan is dat meestal na langdurig gebruik (meerdere maanden). Soms komen ze pas aan het licht als u met dit medicijn bent gestopt. Na stoppen nemen de verschijnselen na verloop van tijd af, maar bij een deel van de mensen gaat deze bijwerking niet meer helemaal over.

Zelden

- **Hoofdpijn, slapeloosheid en depressie.**
- **Maagdarmklachten**, zoals misselijkheid en buikpijn. Deze bijwerkingen treden vooral in het begin van de behandeling op. Meestal helpt het als u het medicijn met wat voedsel inneemt. Blijft u er ook na enige dagen last van houden? Neem dan contact op met uw arts.
- **Verstopping** (obstipatie). Eet vezelrijke voeding en drink veel.
- **Kwijlen**, vooral tijdens de slaap. Raadpleeg uw arts als u hier veel last van heeft.
- **Droge ogen** en wazig zien. Als u het **syndroom van Sjögren** heeft, een aandoening waarbij de slijmvliezen van onder andere ogen en mond droger zijn dan normaal: u kunt meer klachten krijgen. Dit medicijn vermindert de aanmaak van traanvocht en speeksel. Neem contact op met uw arts als u meer last heeft van oogirritatie of een droge mond.
- **Sufheid, slaperigheid, duizeligheid** en vermindering van het reactie-, concentratie- en coördinatievermogen. Voorkom ongelukken in het verkeer, maar ook bij andere activiteiten thuis en op het werk, bijvoorbeeld wanneer u een ladder beklimt, apparaten bedient en op het werk iets bewaakt of controleert. Ook als u 's nachts uit bed moet om naar het toilet te gaan, kunt u minder controle over uw spieren hebben en daardoor sneller vallen.
- Problemen met **vrijen**. Bij mannen: moeilijker krijgen van een erectie. Bij vrouwen: moeilijker krijgen van een orgasme. Bij mannen en vrouwen: minder zin om te vrijen.
- **Gewichtstoename**, door een toename van de eetlust en een veranderde stofwisseling. Omdat de gewichtstoename onder andere komt door een toename van de eetlust, is het belangrijk minder te eten dan u zou lusten. Dat is voor veel mensen erg moeilijk. Raadpleeg daarom uw arts of een diëtist als u inderdaad aankomt. Zij kunnen u helpen hiermee om te gaan.
- **Plasproblemen**, door minder controle over de spieren van de blaas. Daardoor kunt u last krijgen van ongewild urineverlies, maar ook moeite krijgen met plassen of om de blaas helemaal leeg te maken. Deze klachten verergeren bij een vergrote prostaat. Door achterblijven van urine in de blaas heeft u ook meer kans op blaasontsteking. Neem contact op met uw arts als u als u problemen krijgt met plassen. De klachten gaan meestal over als u gewend bent geraakt aan dit medicijn.

Zeer zelden

- **Hartkloppingen.**
- **Duizeligheid**, vooral bij opstaan uit bed of uit een stoel. Dit gaat in het algemeen over als uw lichaam zich heeft ingesteld op het medicijn. Dit is meestal binnen enkele dagen tot weken. Mensen met **hartfalen** kunnen hier meer last van hebben. Als u zich duizelig voelt, sta dan niet te snel op uit bed of van een stoel. U kunt dan het beste gaan liggen en de benen wat hoger leggen, bijvoorbeeld op een kussen. Blijft u last houden, bespreek dit dan met uw arts. Mogelijk kunt u het medicijn 's avonds innemen, dan heeft u overdag minder last van duizeligheid.
- **Maligne neurolepticasyndroom.** Dit is te merken aan onverklaarbare koorts, zeer stijve spieren, sufheid, hartkloppingen en ernstig zweten. Neem bij deze verschijnselen onmiddellijk contact op met uw arts. Als het optreedt, is dat meestal tijdens de eerste 2 weken van het gebruik of binnen 2 weken na een verhoging van de dosering.
- Bloedstolsels in de bloedbaan (**trombose**). Dit vergroot de kans op vaataandoeningen, zoals een trombosebeen of beroerte. De verschijnselen van trombose kunnen zijn pijnlijke zwelling van het been of plotselinge kortademigheid. Neem bij deze verschijnselen meteen contact op met uw arts. Mensen die al eerder trombose hebben gehad of die medicijnen gebruiken tegen trombose hebben hier meer kans op. Dit kunt u herkennen aan een dikke, harde, rode en pijnlijke plek op het been, soms aan pijn in de kuit en een zwaar gevoel in het been, zelden aan plotseling optredende kortademigheid, soms met pijn of het ophoesten van bloed. Waarschuw in deze gevallen onmiddellijk een arts, of ga meteen naar de Eerste-Hulpdienst.
- Bij mensen met **epilepsie** kan een aanval worden uitgelokt. Overleg met uw arts of u dit medicijn kunt gebruiken.
- **Teveel cholesterol** en andere vetten in het bloed. Deze kunnen zich ophopen in de bloedvaten, waardoor trombose kan ontstaan (zie bij zeer zelden). Uw arts zal jaarlijks uw

cholesterol en/of vetgehalte controleren en in het eerste jaar van de behandeling vaker. Als u al een te hoog cholesterol en/of vetgehalte in uw bloed heeft, zal uw arts u daar extra op controleren.

- **Slikproblemen.** U kunt last krijgen van verslikken. Bij verslikken kan voedsel in de luchtpijp terechtkomen in plaats van in de slokdarm. U kunt hierdoor een longontsteking krijgen. Neem contact op met uw arts als u merkt dat u moeite heeft met slikken.
- **Leveraandoeningen.** U kunt dit merken aan een gevoelige, opgezwollen buik of een gele verkleuring van het oogwit of van de huid. Waarschuw dan een arts.
- **Haaruitval en overgevoeligheid voor zonlicht.**
- **Bloedafwijkingen.** Als u ononverklaarbare koorts, keelpijn of blaasjes in de mond en keel, plotselinge blauwe plekken of neusbloedingen krijgt, kan dat duiden op bloedafwijkingen. Waarschuw dan uw arts.
- **Overgevoeligheid** voor dit medicijn. Dit merkt u aan galbulten of jeuk. Raadpleeg bij deze verschijnselen uw arts. Geef aan de apotheek door dat u overgevoelig bent voor aripiprazol. Het apotheekteam kan;er dan op letten dat u het medicijn niet opnieuw krijgt. In zeldzame gevallen ontstaat angio-oedeem: een zwelling van het gezicht, lippen, mond, tong of keel. U kunt hierbij erg benauwd worden. Als dit gebeurt, moet u onmiddellijk een arts opzoeken of naar de Eerste-Hulpdienst gaan.

Raadpleeg uw arts als u te veel last heeft van één van de bovengenoemde bijwerkingen of als u andere bijwerkingen ervaart waar u zich zorgen over maakt.

Er bestaan veel verschillende soorten antipsychotica. Deze hebben wel dezelfde werking, maar verschillende bijwerking patronen. Mogelijk is een ander antipsychoticum geschikter voor u.

3 Hoe, wanneer en hoe lang?

Hoe moet ik dit medicijn gebruiken?

Kijk voor de juiste dosering altijd op het etiket van de apotheek.

Hoe?

Slik de capsule heel door met water. Als het doorslikken moeilijkheden geeft, kunt u de capsule op een lepel met water zacht laten worden.

Hoe lang?

Schizofrenie

Is de psychotische periode voorbij, dan zult u dit medicijn meestal nog lange tijd moeten gebruiken om een nieuwe psychose te voorkomen. De arts zal de dosering in die periode meestal verlagen.

Als u voor het eerst een psychose heeft gehad, dan moet u dit medicijn meestal nog tot 1 of 2 jaar na uw herstel gebruiken, voor u kunt proberen te stoppen. Alleen in uitzonderlijke gevallen, als u erg snel bent hersteld, kan worden geprobeerd een half jaar na herstel te stoppen. Dit moet dan wel onder goede begeleiding en de kans op terugval is dan nog steeds groter. Heeft u al eerder een psychose gehad, dan moet u meestal de rest van uw leven een antipsychoticum blijven gebruiken.

Manie

Als de ergste onrustige verschijnselen zijn verdwenen, kan de arts adviseren het gebruik van aripiprazol langzaam af te bouwen. Lithium of valproïnezuur moet u dan meestal nog wel blijven gebruiken. Soms adviseert de arts om door te gaan met aripiprazol, om een nieuwe manie te voorkomen.

Onrust

Aripiprazol wordt meestal gedurende meerdere jaren gebruikt door mensen met ernstige onrust, agressiviteit of angst, zoals mensen met dementie, verstandelijk gehandicapten en mensen met autisme. De dosering wordt meestal wel verlaagd als de verschijnselen afnemen.

Tics

Als het medicijn goed werkt, moet u het meestal meerdere jaren blijven gebruiken.

4 Dosis vergeten?

Wat moet ik doen als ik een dosis ben vergeten?

Het is belangrijk dit medicijn consequent in te nemen. Mocht u toch een dosis zijn vergeten.

- U gebruikt dit medicijn **1 keer per dag**: duurt het nog meer dan 8 uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in. Duurt het nog minder dan 8 uur? Sla de vergeten dosis dan over.

5 Autorijden, alcohol, voeding

Als ik dit medicijn gebruik, mag ik dan...

autorijden?

Dit medicijn vermindert de rijvaardigheid door de bijwerkingen, zoals sufheid, slaperigheid, wazig zien en duizeligheid. Hierdoor heeft u een grotere **kans op een verkeersongeval**.

Het is strafbaar aan het verkeer deel te nemen als uw rijvaardigheid is verminderd. Als u bij een ongeval betrokken raakt, kunt u aansprakelijk zijn.

Of en wanneer u weer mag autorijden, hangt af van uw aandoening, de duur van het gebruik en hoe lang u last blijft houden van bijwerkingen.

Bij gebruik voor **psychiatrische aandoeningen**: mensen met deze aandoeningen mogen vaak **niet autorijden**. Overleg met uw arts of dat bij u het geval is.

Als u ondanks uw aandoening toch mag autorijden, kunt u hieronder het advies voor dit medicijn vinden.

Rijd geen auto totdat u gedurende **4 dagen** dezelfde dosering gebruikt. Beoordeel daarna hoeveel last u van de bijwerkingen heeft.

Iedereen reageert echter anders. Rijd nog niet als u wel last heeft van de hierboven genoemde bijwerkingen.

Bent u door dit medicijn wel suf of slaperig en gebruikt u het één keer per dag? Neem het dan **voor u gaat slapen** in, zodat u er overdag minder last van heeft.

Tips voor als u weer gaat autorijden

- Rijd niet als u **onscherp** ziet.
- Rijd niet als u **suf** voelt. Bijvoorbeeld als u zich moeilijk kunt concentreren, traag reageert of met moeite wakker kunt blijven. Een aanwijzing dat u niet alert was, is als u zich niet herinnert langs welke route u naar een bestemming bent gereden.
- Drink **geen alcohol** als u moet rijden. Alcohol versterkt de versuffende bijwerking van dit medicijn.
- Rijd niet langer dan **één uur achter elkaar**, ook al voelt u zich goed.
- Rijd niet **'s nachts** of bij slecht weer.
- Bedenk dat het **voor uzelf** moeilijk te merken is als u minder goed rijdt. Een medepassagier kan dat vaak beter inschatten. Bijvoorbeeld omdat u met wisselende snelheden rijdt, slingert en geïrriteerd reageert op normaal gedrag van medeweggebruikers.

alcohol drinken?

Alcohol versterkt het versuffende effect van dit medicijn. Ook als u hier niets meer van merkt omdat u gewend bent geraakt aan dit medicijn, kunt u door het gebruik van alcohol erg suf worden. Beperk daarom het gebruik van alcohol en drink het liever niet.

alles eten?

Bij dit medicijn zijn hiervoor geen beperkingen.

6 Wisselwerking

Heeft dit medicijn een wisselwerking met andere medicijnen?

Dit medicijn heeft wisselwerkingen met andere medicijnen. In de tekst hieronder staan alleen de werkzame stoffen van deze medicijnen, dus niet de merknamen. Of uw medicijn een van die werkzame stoffen bevat, kunt u nagaan in uw bijsluiter onder het kopje 'samenstelling'.

De medicijnen waarmee de belangrijkste wisselwerkingen optreden, zijn de volgende:

- Andere medicijnen die het reactievermogen verminderen. Bij deze medicijnen is vaak op de verpakking een **gele waarschuwingssticker**
- Veel **medicijnen tegen de ziekte van Parkinson**, en aripiprazol verminderen elkaars werking. Overleg met uw arts als u last heeft van wanen en hallucinaties. Mogelijk kan de arts de dosering van een van beide medicijnen verlagen of een ander antipsychoticum kiezen dat deze wisselwerking minder heeft.
Als u wel beide medicijnen gaat gebruiken: raadpleeg uw arts als u (weer) last krijgt van wanen en hallucinaties of als de verschijnselen van de ziekte van Parkinson verergeren.
- De **medicijnen tegen hiv-infectie** darunavir, fosamprenavir en ritonavir. De hoeveelheid aripiprazol in het bloed kan door deze medicijnen stijgen. Hierdoor zijn de werking en de bijwerkingen sterker. Uw arts zal de hoeveelheid in het bloed in de gaten houden en mogelijk de dosering van aripiprazol verlagen.

Door de volgende medicijnen kan aripiprazol sneller uit het lichaam verdwijnen. Het is dan niet meer werkzaam. Neem contact op met uw arts als u één van de volgende medicijnen gebruikt.

- De **medicijnen tegen hiv-infectie** efavirenz, etravirine en nevirapine.
- De **medicijnen tegen epilepsie** carbamazepine, fenobarbital, fenytoïne en primidon.
- De **medicijnen tegen tuberculose** rifabutine en rifampicine.
- **Bosentan**, een medicijn gebruikt bij pulmonale arteriële hypertensie, een ernstige vorm van hoge bloeddruk in de longen.

Twijfelt u eraan of een van de bovenstaande wisselwerkingen voor u van belang is? Neem dan contact op met uw apotheker of arts.

7 Zwangerschap en borstvoeding

Kan ik dit medicijn gebruiken als ik zwanger ben, wil worden of borstvoeding geef?

Zwangerschap

Over het gebruik van dit medicijn tijdens de zwangerschap is nog te weinig bekend. Wel is bekend dat er problemen kunnen ontstaan als u dit medicijn gebruikt in de laatste periode van de zwangerschap. Het kind kan dan na de geboorte last hebben van bewegingsstoornissen en ontwenningverschijnselen. Dit is bijvoorbeeld te merken aan slecht drinken en veel huilen.

Als u dit medicijn gebruikt en u denkt erover om zwanger te worden, overleg dan met uw arts. Zo mogelijk kunt u tijdelijk overstappen op een ander medicijn.

Borstvoeding

Geef liever geen borstvoeding als u dit medicijn gebruikt. Het is niet bekend of het in de moedermelk kan komen. Wilt u wel borstvoeding geven, overleg dan met uw arts of apotheker. Mochten u en uw arts toch besluiten dat u borstvoeding gaat geven, dan moet een arts de baby regelmatig op bijwerkingen controleren.

8 Wanneer niet gebruiken?

Wanneer mag ik dit medicijn niet gebruiken?

U mag dit middel niet gebruiken

- Wanneer bekend is dat u overgevoelig bent voor aripiprazol of een van de hulpstoffen in de capsules. Vraag eventueel de exacte samenstelling van de capsules na in de apotheek.

Zie voor meer informatie ook de rubrieken 'Bijwerkingen' en 'Zwangerschap en borstvoeding'.

9 Stoppen

Kan ik zomaar met dit medicijn stoppen?

Stop niet zomaar. Veel mensen krijgen na stoppen met een antipsychoticum opnieuw een psychose. Het is daarom van belang vooraf goed met uw arts te overleggen. Bij sommige psychoses is de kans op een nieuwe psychose niet zo groot, bij andere wel.

- Als u gaat stoppen, bouw dan langzaam af over een **periode van minimaal 4 weken**. Als u geleidelijk afbouwt, heeft u minder kans op meteen een nieuwe psychose. Bovendien voorkomt u daarmee ontwenningssverschijnselen, zoals zweten, misselijkheid, gebrek aan eetlust, diarree, angst, slapeloosheid, onrust, loopneus, spierpijn en vreemde gevoelswaarnemingen, zoals kriebels.
- De ontwenningssverschijnselen treden vaak pas 1 tot 4 dagen na plotseling stoppen op en zijn na 2 weken meestal over. Niet iedereen heeft even veel last van ontwenningssverschijnselen. Kijk daarom hoe u reageert als u de dosering iets vermindert.
- Ook nadat u bent gestopt, kunnen soms de 'late bewegingsstoornissen' aan het licht komen of verergeren. U krijgt dan last van zuig-, kauw- en smakbewegingen, bewegingen van de tong, grimassen en tics van het gezicht, buig- en strekbewegingen van vingers en tenen, dansachtige bewegingen van armen en benen en zwaai- of draaibewegingen van schouders en bekken. Deze verschijnselen nemen in de loop van de maanden af en zijn na een aantal jaar meestal verdwenen.

10 Samenstelling

Wat zit er in dit medicijn?

Aripiprazol-capsules 1 - 5 mg bevatten per capsule tussen de 1 mg en 5 mg aripiprazol. Verder bevatten de capsules lactose monohydraat.

11 Bewaren

Hoe moet ik dit medicijn bewaren?

Bewaar de capsules beneden 25 °C, niet in de koelkast of vriezer. Sluit de pot na gebruik goed af. Dit voorkomt dat de capsules vochtig worden.

Als u nog vragen heeft, kunt u terecht bij uw apotheker.

12 Overige informatie

Deze informatie is bedoeld om u op eenvoudige wijze globaal inzicht te verschaffen in de voorgeschreven medicatie. De tekst is niet bedoeld volledig te zijn en u kunt er geen rechten aan ontleen.

Voor volledige informatie verwijzen wij u naar de bijsluitertekst of kunt u informatie inwinnen bij de ziekenhuisapothek. Het is belangrijk om problemen bij gebruik van dit geneesmiddel te melden aan uw arts of verpleegkundige. Dit zal het verantwoord gebruik van dit middel bevorderen.

Voor meer vragen over dit geneesmiddel kunt u contact (laten) opnemen met de ziekenhuisapothek. Telefoon: 0478-509200, fax: 0478-509215, e-mail: info@brocacefziekenhuisfarmacie.nl